

การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียน
บ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

Development of Desirable Characteristics in Moderation of Students at Ban
Khaofhachee School Under Ranong Primary Educational Service Area Office

ศุภโชค จิตเขม้น¹ นัจจรี เจริญสุข² และ โสภณ เพ็ชรพวง³

Supachok Jitkhamen¹ Natcharee Charoensuk² Sophon Phetphuang³

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹Educational Administration Program, Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University

e-mail: suppachok1536@gmail.com

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

²Educational Administration Program, Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University

³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³Educational Administration Program, Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University

Received : October 21, 2019, Reviewed : October 28, 2019, Revised : November 8, 2019, Accepted : November 12, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาฝาชี 2) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี และ 3) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชีกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 93 คน วิธีการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล ซึ่งมีการดำเนินการทั้งหมด 2 วนรอบ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบติดตาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ทุกระดับชั้นมีปัญหาในเรื่องของการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย การประหยัดอดออม การใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น การรับประทานอาหารกลางวันอย่างทิ้งขว้างไม่เห็นคุณค่าของอาหาร นักเรียนมักไม่รู้จักเก็บของให้เป็นระเบียบ ขาดความรับผิดชอบในการใช้สาธารณูปโภค ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมและขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง 2) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านฐานคือ 1. กิจกรรมการออมทรัพย์ 2. กิจกรรมการปลูกผักเลี้ยงสัตว์เพื่ออาหารกลางวัน 3. กิจกรรมการดูแลรักษาของใช้

4. การอบรมให้ความรู้ และ 3) ผลการติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโดยใช้ 4 กิจกรรมเป็นด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน จากการประเมินผลพฤติกรรมด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณารายชั้นเรียนแล้วพบว่า หลังจากที่ครูนำกิจกรรมไปปฏิบัติในชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการอยู่อย่างพอเพียงเพิ่มขึ้นทุกชั้นเรียน

คำสำคัญ: อยู่อย่างพอเพียง, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

The Objectives of This Study Were 1) To Dstudy The Problems of Desirable Characteristics in Moderation of Students at ban Khaofhachee School, 2) to Develop The Desirable Characteristics in Moderation of Students at ban Khaofhachee School, and 3) to Monitor and Evaluate The Development of Desirable Characteristics in Moderation of Students at ban Khaofhachee School. The Target Group of the Study Included Six Prathomsuksa i - vi Teachers and 93 Prathomsuksa i - vi Students of Academic Year 2019. The Research Procedure Consisted of Four Steps: Planning, Action, Observation, and Reflection, Which Were Divided Into two Cycle. The Research Instruments Included a Test, a Questionnaire, and a Monitoring Form. Data Were Analyzed by Percentage, Mean, and Standard Deviation.

The research findings revealed as follows. 1)The problems of desirable characteristics in moderation of students at Ban Khaofhachee School showed that most of the students shared common problems regarding extravagant expenses, frugal savings, and unnecessary expenses. The students superfluously had lunch without appreciating the value of food. The students did not always know how to keep things organized and lacked of responsibility for using utilities. In addition, the students also lacked public consciousness and knowledge and understanding about sufficiency living. 2) The development of the desirable characteristics in moderation of students at Ban Khaofhachee School was done by organizing four sufficiency life activities for the students: 1. Savings Activity, 2. Vegetable and Animal Husbandry Activity, 3.Taking Care of Goods Activity, and 4. Education Training Activity. 3) The result regarding the monitoring and evaluation of the development of desirable characteristics in moderation of students at Ban Khaofhachee School, when considering individual classes, the students tended to develop more sufficient living habits.

Keywords: sufficiency living, desirable characteristics, development of desirable characteristics

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยตกอยู่ในภาวะเดือดร้อนทั้งปัญหา ด้านเศรษฐกิจและปัญหาสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจนทำให้คนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการบางคนถึงกับสละจรรยาบรรณ ในวิชาชีพนำความรู้ความสามารถของตนไปแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึง ความเดือดร้อนที่จะเกิดกับคน อื่นในสังคมขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดก็พอ ทุกคนต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เงินตราโดยไม่จำกัดรูปแบบ เช่น การฉ้อโกงรวมถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง การ ดำเนินกิจกรรมนอกกฎหมายซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นปัญหาที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจจนนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ทางสังคม เช่น ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาความรุนแรงต่างๆ ปัญหาการรับค่านิยมวัฒนธรรม ต่างชาติที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาเพื่อให้ ผู้เรียนดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาให้ สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการ บริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ คือ พัฒนาสถานศึกษาให้ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550) นอกจากนี้ เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด ไว้ว่า ผู้เรียนต้องผ่านการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยเน้นการมีคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอื่นๆ นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้ในการพัฒนา หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ในแต่ละชั้นปี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

โรงเรียนบ้านเขาผาซี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระทอง เป็นโรงเรียนที่เปิดสอน ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา จากการรายงานประกันคุณภาพภายใน ในส่วนของพฤติกรรมนักเรียน นักเรียนจะมีปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ นักเรียนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของสิ่งของเครื่องใช้ ต่างๆ ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เห็นความจำเป็นของการฝึกตนในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งแสดงออกโดยนักเรียนส่วนหนึ่งทิ้งของใช้ เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ แก้วน้ำ

เป็นต้น นักเรียนใช้จ่ายเกินความจำเป็น รวมถึงใช้จ่ายเกินฐานะความเป็นนักเรียน ไม่รู้จักเก็บออม ไม่รักษา ฐานะสมมติที่ใช้ร่วมกัน ไม่มีจิตอาสาทำงานเพื่อส่วนรวม นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เอาใจใส่ สนใจสิ่งอื่นมากกว่า (โรงเรียนบ้านเขาฝาชี. 2561)

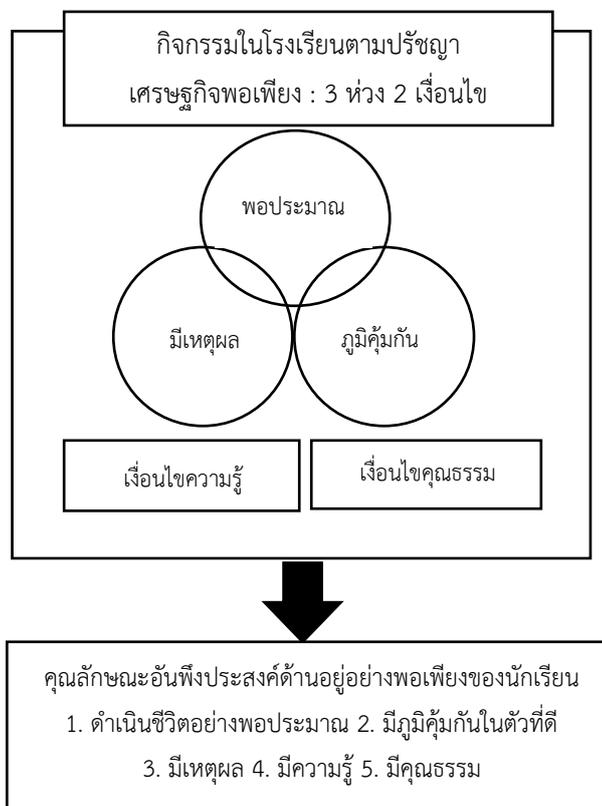
จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียนบ้านเขาฝา จัดทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี ตลอดจนเพื่อติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด ไว้ ให้เด็กนักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลกสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียน บ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน วิทยาลัยบ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี ดังภาพประกอบ

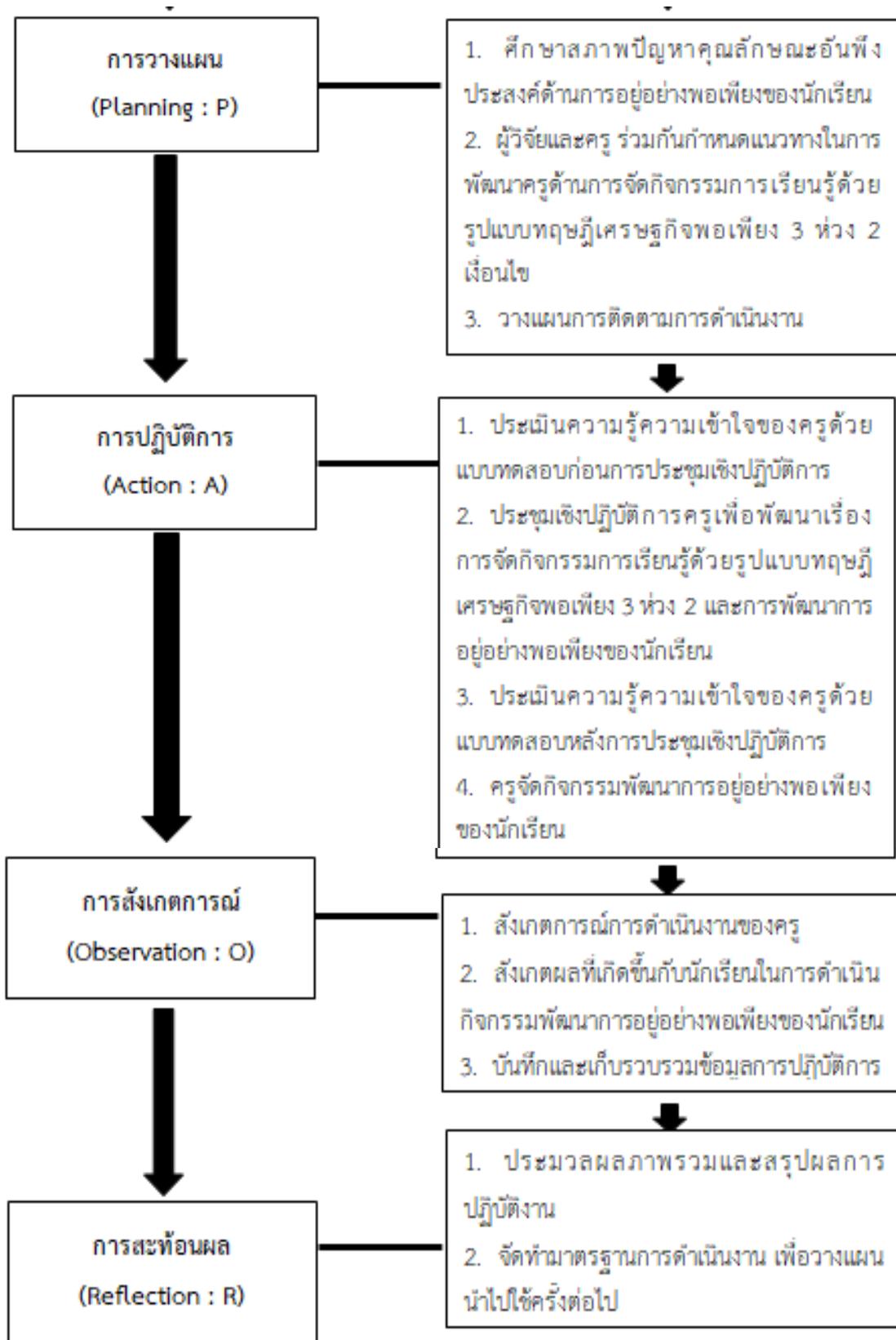

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart ซึ่งเป็นวงจรการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยบทนี้จะเป็นการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ คือ 1)การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) 4) การสะท้อนผล (Reflection) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 2 วงรอบ

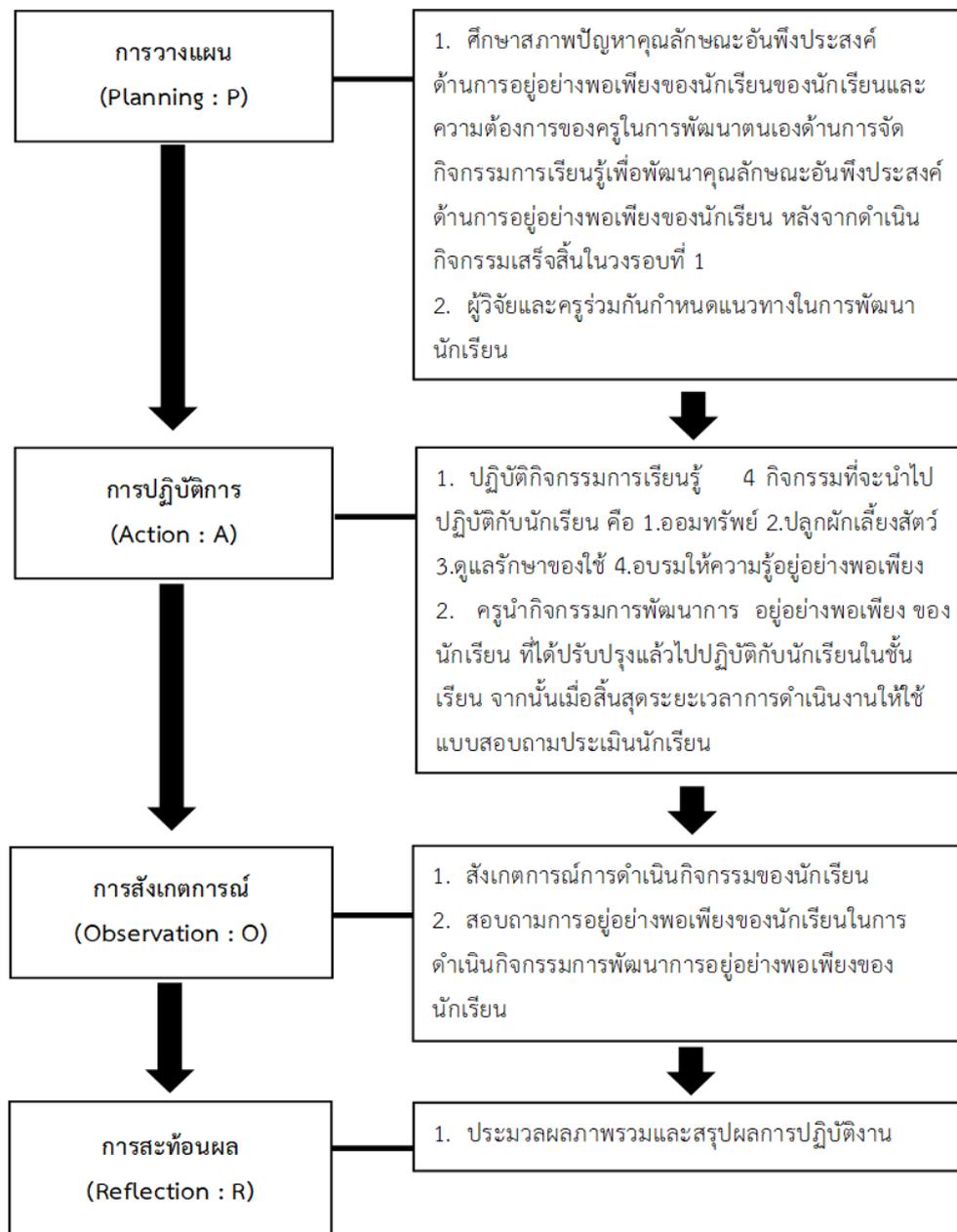
วงรอบที่ 1

วงรอบที่ 1 มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

วงรอบที่ 2

วงรอบที่ 2 มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังภาพที่ 2 ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 93 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. แบบติดตามครูในการใช้กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง
3. แบบทดสอบเรื่อง ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. แบบสอบถามการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนตามกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบทดสอบ ผู้วิจัยทดสอบความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายการวิจัยก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมและการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำคะแนนการประเมินก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมาเปรียบเทียบกัน เพื่อดูการพัฒนาของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย
2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ
3. แบบบันทึก แบบติดตาม และแบบสังเกต โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X})
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ร้อยละ

ผลการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้าน เขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น โดยจะเป็นการนำเสนอผลการดำเนินการวิจัยตามวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ใน แต่ละชั้น ดังนี้

วงรอบที่ 1**ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)**

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัญหาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝา โดยจากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีสภาพปัญหาปัจจุบันเกี่ยวกับการอยู่อย่างพอเพียงที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันก็เพียงเล็กน้อย อีกทั้งยังได้สรุปปัญหาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้ สภาพปัญหาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ในปัจจุบัน คือ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของนักเรียนซึ่งการใช้จ่ายเงินของนักเรียนนั้นนักเรียนใช้จ่ายเงินเกินฐานะของตนเองไม่รู้จักอดออม การใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของนักเรียน การไม่ดูแลรักษาของใช้ของนักเรียนเป็นการทิ้งขว้างอุปกรณ์เครื่องเขียนที่ได้มาฟรี ปล่อยประละเลยกับสมุดหนังสือทั้งตั้งไว้ในที่ต่างๆ การใช้สิ่งของส่วนรวมซึ่งนักเรียนไม่รู้จักรักษาของใช้ส่วนรวมบางครั้งก็เปิดไฟทิ้งไว้ไม่ยอมปิด เปิดพัดลมทิ้งไว้ เปิดน้ำทิ้งไว้ไม่รู้จักปิดขาดจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรื่องการรับประทานอาหารกลางวัน นักเรียนตักอาหารกินตัวเองจะกินหมดทำให้อาหารเหลือซึ่งต้องนำไปทิ้งเป็นการไม่เห็นคุณค่าของสิ่งของ เพราะฉะนั้นจึงต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

มีผลการดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการประเมินก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของครูประจำชั้น

การประเมิน	ครูประจำชั้น (คน)	คะแนนเต็ม	ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ก่อนการประชุม เชิงปฏิบัติการ	6	20	12.50	1.04
หลังการประชุม เชิงปฏิบัติการ	6	20	18.00	0.89

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการประเมินหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้นำไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยการประเมินก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่ามีค่าสูงขึ้น 5.50 คะแนน

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

จากการติดตามการนำกิจกรรมที่จัดทำขึ้นของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ซึ่งได้นำไปปฏิบัติกับนักเรียนแต่ละชั้นเรียน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ถึง 30 พฤศจิกายน 2562 มีผลการติดตาม ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ครูให้นักเรียนฝากเงินที่ครูโดยมีสมุดบันทึกจำนวนเงินที่นักเรียนได้ทำการฝากไว้ว่าได้เท่าไร การดูแลพืชผักสวนครัวโดยครูให้นักเรียนแบ่งเวรประจำวันในการรดน้ำพืชผักสวนครัว

และมีการใส่ปุ๋ยพรวนดินในทุกสัปดาห์ การดูแลเห็นตางฟ้าโดยครูให้นักเรียนแบ่งเวรประจำวันในการรดน้ำเป็นประจำทุกวัน 2 เวลา การเก็บเห็ดไปทำอาหารกลางวันและการนำส่วนที่เหลือไปขาย การเลี้ยงปลาโดยให้นักเรียนนำปลามาปล่อยและแบ่งเวรหน้าที่รับผิดชอบในการให้อาหารทุกวัน วันละ 2 เวลา และคอยช่วยกันเปลี่ยนน้ำทุกสัปดาห์ การปลูกถั่วฝักยาวโดยครูให้นักเรียนเริ่มตั้งแต่เพาะเมล็ดทำโครงสร้างเลี้ยงลำต้นการรดน้ำใส่ปุ๋ยนักเรียนต้องดูแลด้วยตนเองทั้งหมดแล้วเก็บผลผลิตไปประกอบอาหาร การเก็บของใช้ครูให้จัดเก็บในกระเป่าทุกครั้งให้มีกล่องดินสอปากกาไว้เก็บอุปกรณ์ทุกคนจัดโต๊ะเก้าอี้และปิดไฟฟ้า พัดลมให้เรียบร้อยตามหน้าที่เวรประจำวัน การอบรมให้ความรู้การอยู่อย่างพอเพียงทุกวันศุกร์

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

ในขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันประมวลผลภาพรวมและสรุปผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางและพัฒนาส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากการดำเนินการกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนพบว่า กิจกรรมที่ให้ครูดำเนินการนำไปปฏิบัติให้กับนักเรียนได้มีพฤติกรรมด้านการอยู่อย่างพอเพียงที่ดีขึ้นนั้น ครูประจำชั้นที่รับผิดชอบของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละชั้นเป็นไปได้อย่างดีด้วยความเรียบร้อย โดยครูนั้นจะเป็นคนที่ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำและให้การเสนอแนะการทำกิจกรรมต่างๆ โดยครูแต่ละชั้นได้นำความรู้จากการอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียงได้ดีโดยนักเรียนในแต่ละชั้น ตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างดีเยี่ยม

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ทำให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้เข้าใจกระบวนการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งต่างจากที่ผ่านมาที่ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจและยังขาดแนวทางที่จะพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนให้ดีขึ้น การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นตัวแปรในการพัฒนานั้นสามารถส่งเสริมให้ครูมีความสามารถและเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนได้

วงรอบที่ 2

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มผู้ร่วมการวิจัยมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรมีแนวทาง ในการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่ตระหนักถึงประโยชน์ของการอยู่อย่างพอเพียง และเห็นความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละชั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยก็ได้คิดกิจกรรมขึ้นมาเพื่อใช้ในการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โดยได้แก่กิจกรรมที่จะใช้ปฏิบัติดังนี้ 1) กิจกรรมพอเพียงเพื่อเพียงพอ(การออมทรัพย์) 2) กิจกรรมปลูกผักเลี้ยงสัตว์เพื่ออาหารกลางวัน 3) กิจกรรมเก็บของเป็นระเบียบ 4) กิจกรรมอบรมเรียนรู้สู่การอยู่อย่างพอเพียง ดังนั้นจึงได้ร่วมกันกับผู้วิจัยกำหนด

แนวทางในการพัฒนานักเรียน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอยู่อย่างพอเพียง ในวงรอบที่ 2 ในวันจันทร์ ที่ 2 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 รวมระยะเวลา 1 วัน ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดการวางแผนติดตามการดำเนินกิจกรรมการอยู่อย่างพอเพียงต่อในวงรอบที่ 2 ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ตั้งแต่ ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2562 ถึง 31 มกราคม 2563 เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมจะมีการร่วมกันสนทนากลุ่มอีกครั้งเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ตรวจสอบปัญหา อุปสรรค และสิ่งที่ควรยึดปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ในขั้นการปฏิบัติ (Action) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

เปรียบเทียบพฤติกรรมนักเรียนด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังการร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และการพัฒนาขึ้นของพฤติกรรมนักเรียนด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนก่อน และหลังการร่วมกิจกรรม แยกตามระดับชั้นการศึกษา (n = 93)

พฤติกรรมนักเรียนด้านการอยู่อย่างพอเพียง	ก่อน	ก่อน	หลัง	หลัง	พัฒนาขึ้น
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	2.25	0.61	4.12	0.59	1.87
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	2.33	0.56	4.29	0.59	1.96
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	2.54	0.50	4.54	0.58	2.00
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	2.50	0.51	4.54	0.51	2.04
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	2.79	0.50	4.62	0.66	1.83
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	2.83	0.63	4.62	0.51	1.79

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนมีประพฤติกการอยู่อย่างพอเพียงในทุกชั้นเรียนโดยรวมมีการพัฒนาขึ้น โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พัฒนาขึ้น 1.87 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พัฒนาขึ้น 1.96 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พัฒนาขึ้น 2.00 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พัฒนาขึ้น 2.04 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 1.83 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาขึ้น 1.79

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และร้อยละพฤติกรรมนักเรียนด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโดยเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมโดยรวมทุกชั้นเรียน

พฤติกรรมนักเรียนด้านการอยู่อย่างพอเพียง	จำนวน ชั้นเรียน (ห้อง)	\bar{X}	ร้อยละ
ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม	6	2.52	50.40
หลังการร่วมกิจกรรม	6	4.45	89.00
การพัฒนา		1.93	38.60

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนมีประพัตติกรรมการอยู่อย่างพอเพียงในทุกชั้นเรียนโดยรวมมีการพัฒนาขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.93 ร้อยละ 38.60 %

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้ดำเนินการออมทรัพย์โดยนักเรียนทุกคนมีการนำเงินมาฝากครูเอาไว้ทุกวันจากการเหลือใช้จ่ายและนักเรียนสามารถเบิกถอนได้เมื่อมีความจำเป็น กิจกรรมการดูแลรดน้ำต้นไม้พืชผักสวนครัวนักเรียนก็ได้รดน้ำเป็นประจำทุกวันรวมทั้งดูแลใส่ปุ๋ยและเก็บโดยนักเรียนได้รับผิดชอบหน้าที่เวรของตนเองอย่างดีกิจกรรมการปลูกเห็ดนางฟ้านักเรียนก็ได้ดูแลรดน้ำเป็นประจำทุกวันรวมทั้งนักเรียนก็ได้เก็บเห็ดที่งอกนำไปประกอบอาหารกลางวัน กิจกรรมการเลี้ยงปลาตุ๊กครุให้นักเรียนดำเนินการตั้งแต่การปล่อยปลาดุกลงบ่อโดยนักเรียนได้รับผิดชอบหน้าที่เวรในการให้อาหารปลาดุกทุกวันและก็มีเวรในการล้างและเปลี่ยนน้ำปลาดุก ให้เลี้ยงจนโตและให้จับปลาดุกไปทำเป็นอาหารกลางวันไว้รับประทานในตอนเที่ยง กิจกรรมการปลูกถั่วฝักยาวนักเรียนก็ได้ปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่เพาะเมล็ดทำโครงในการปลูกและนักเรียนก็ได้ดูแลของตนเองจนต้นโตและเก็บผลผลิตเพื่อนำไปประกอบอาหารกลางวัน กิจกรรมดูแลรักษาของใช้ นักเรียนก็ได้เก็บอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ของนักเรียนไว้เป็นที่เป็นที่บนทางใส่ในกระเป๋าและดินสอก็เก็บใส่กล่องอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและดูแลสมบัติโรงเรียนทั้งการปิดไฟฟ้าพัดลมและน้ำ กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ นักเรียนก็ได้เข้าร่วมการอบรมทุกคน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

ในขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันประมวลผลภาพรวมและสรุปผลการปฏิบัติงานทั้งหมดที่ผ่านมา โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายการวิจัยจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โดยผ่านกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ดังนี้ 1) การออมทรัพย์นักเรียนก็ได้เรียนรู้การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดอดออม 2) การปลูกผักเลี้ยงสัตว์รวมทั้งการดูแลพืชผักสวนครัวต่างๆ การเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานและได้ผลผลิตในการนำไปใช้ประโยชน์นำไปประกอบอาหาร 3) กิจกรรมการดูแลรักษาของใช้ให้เรียบร้อยทั้งของส่วนตัวและของส่วนรวมซึ่งนักเรียนก็ได้ทำกิจกรรมต่างๆ อย่างดีโดยเก็บสมุด หนังสืออย่างเรียบร้อยเก็บดินสอปากกาไว้ในกล่องหรือกระเป๋าดินสออย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยรวมถึงการรักษาของใช้ที่เป็นของส่วนรวม 4) กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่ครูให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเกี่ยวกับการอยู่อย่างพอเพียงโดยอบรมให้นักเรียนมีความรู้มีคุณธรรมในการใช้ชีวิตโดยมีกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนได้มีการฝึกปฏิบัติให้เกิดองค์ความรู้

2. จากการดำเนินการทั้งหมดที่ผ่านมา ทำให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความรู้ ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างของนักเรียน โดยเฉพาะความรู้

เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงการอยู่อย่างพอเพียงการปฏิบัติตนรวมทั้งการดำเนินชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำกิจกรรมที่ปฏิบัติมาแล้วนำไปต่อยอดเป็นอาชีพในอนาคตได้ กิจกรรมการดำเนินการทั้งหมดสามารถนำไปเป็นรูปแบบการพัฒนาสิ่งต่างๆ ในโรงเรียนได้อย่างดี เนื่องจากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีระบบการทำงานอย่างมีขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้

สรุปผลอภิปรายผล

1. สภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชีพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ทุกระดับชั้นมีปัญหาด้านการอยู่อย่างพอเพียงที่เหมือนๆ กัน ในเรื่องของการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยไม่มีการประหยัดอดออมใช้จ่ายในสิ่งของที่ไม่จำเป็น เรื่องการรับประทานอาหารกลางวันซึ่งนักเรียนรับประทานอย่างทิ้งขว้างไม่เห็นคุณค่าของอาหารที่ต้องได้มาอย่างยากลำบากเนื่องจากนักเรียนได้รับประทานอาหารฟรีจึงไม่เห็นคุณค่า นักเรียนมักมีพฤติกรรมไม่เก็บรักษาของใช้ของตนเองให้เรียบร้อยมักทิ้งของใช้ รวมถึงของใช้ส่วนรวมซึ่งขาดความรับผิดชอบต่อสมบัติส่วนรวมอีกอย่างคือนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและขาดคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ชีวิตเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงอย่างจริงจัง หรือขาดกิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสม จึงทำให้พฤติกรรมเหล่านี้เกิดการสั่งสมเป็นเวลานาน ส่งผลถึงสภาพปัญหาในปัจจุบัน

โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นวลละอ อสงสุข. 2558) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบปัญหาที่ต้องพัฒนาแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีวินัย ในตนเอง ความซื่อสัตย์ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านความขยันหมั่นเพียร

2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี ได้นั้น มีแนวทางคือ การจัดกิจกรรมการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโดยใช้ 4 กิจกรรมเป็นฐานในการพัฒนานักเรียน ได้แก่ 1) การออมทรัพย์ 2) การปลูกผักเลี้ยงสัตว์เพื่ออาหารกลางวัน 3) การดูแลรักษาของใช้ 4) การอบรมให้ความรู้ ซึ่งพบว่า นักเรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมการอยู่อย่างพอเพียงที่ดีขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมในระยะเวลาที่กำหนดขึ้นโดยมีการพัฒนาทั้งพฤติกรรมและความรู้รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น การที่นักเรียนเกิดการพัฒนาได้เป็นเพราะหลายปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมทั้งในส่วนกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติในส่วนของครูประจำชั้นที่ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพและทางด้านตัวนักเรียนเองที่มีความตั้งใจและเห็นถึงคุณค่าในการร่วม

กิจกรรมซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้จะเป็นการพัฒนานักเรียนในหลากหลายมิติทั้ง ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้และมีคุณธรรมซึ่งเป็นการช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่น ต้องการที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่อย่างพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ต่อไป โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ธีระ อังคสุกร. 2558) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามค่านิยมที่จำเป็นของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีการปฏิบัติตามค่านิยมที่จำเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านบริโภคด้วยการใช้ความรู้และปัญญา ด้านมีทักษะในการดำรงชีวิต นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านมีหลักธรรม ทางศาสนาเป็นที่พึง ด้านการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับกลาง

3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

จากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาฝาชี โดยมีแนวทางคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ซึ่งหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยครูสามารถจัดกิจกรรมที่พัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยสะท้อนผลได้จากการที่ครูนำความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้ในการจัดกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม ในแต่ละชั้นเรียน และได้มีการดำเนินกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2 ได้ให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมต่อจากวงรอบที่ 1 โดยมี 1) การออมทรัพย์ 2) การปลูกผักเลี้ยงสัตว์ 3) การดูแลรักษาของใช้ 4) การอบรมให้ความรู้ ซึ่งนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมดตามที่ครูประจำชั้นกำหนด ซึ่งการร่วมกิจกรรมก็เป็นไปได้ด้วยดีนอกจากนี้สิ่งที่สามารถสะท้อนผลการพัฒนานักเรียนได้อีกประการคือการประเมินผลพฤติกรรมด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณารายชั้นเรียนแล้วพบว่าหลังจากที่ครูนำกิจกรรมไปปฏิบัติในชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการอยู่อย่างพอเพียงเพิ่มขึ้นทุกชั้นเรียน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การใช้แนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนได้อีกทั้งครูมีการนำกิจกรรมไปปฏิบัติกับนักเรียนอย่างเต็มที่และเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ จึงทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการอยู่อย่างพอเพียงเพิ่มขึ้น

โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ธีระ อังคสุกร. 2558) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามค่านิยมที่จำเป็นของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า มีการปฏิบัติตามค่านิยมที่จำเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านบริโภคด้วยการใช้ความรู้และปัญญา ด้านมีทักษะในการดำรงชีวิต นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการปฏิบัติ

อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านมีหลักธรรม ทางศาสนาเป็นที่พึง ด้านการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมและวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านอื่นๆ ต่อไป
3. ควรมีการวิจัยพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบอื่นๆ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554). กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศธ. สำนักกิจการพิเศษ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จันทน์ กิ่งไทรงาม. (2558). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถภาพด้านการใช้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิมศรี ชุมเกษียน.(2561). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการสังกัดกองทัพเรือ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชมนาด วิเชียรสาร. (2559). **หนังสือส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2559). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ทรงศักดิ์ สารรัตน์. (2553). การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 2. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 7(33), 69-80.

ธวัชชัย เฟ็งพินิจ. (2556). การพัฒนาตัวชี้วัดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านโฮมสเตย์ จังหวัดหนองคาย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9(3),15-30.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2559). การเดินตามรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564.

Edward, R. (2016). The effect of cognitive moral development instruction on moral development scores of parochial high school students. McGraw-Hill.

Lanier, (2017). Promoting moral and conceptual development in rural adolescents Moral development, Rural students, Peer facilitators. McGraw-Hill.